

قوانین

- عنوان قرارداد: ایران، قوانین واحکام
عنوان و نام پدیدآور: مجموعه قوانین و مقررات شورای نگهبان؛ مشتمل بر اصول قانون اساسی، احکام رهبری ... / تهیه و تنظیم: سیدمجتبی حسینی پور اردکانی، محمدمامین ابریشمی راد.
- مشخصات نشر: تهران: شورای نگهبان، پژوهشکده شورای نگهبان، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری: ۴۱۵ ص.
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۳۷۸-۱۰-۵
- وضعیت فهرست نویسی: فیبا
موضوع: ۱. شورای نگهبان -- قوانین و رویه ها ۲. شورای نگهبان -- مصوبات
- شناسه افزوده: الف. حسینی پور اردکانی، سیدمجتبی، ۱۳۶۲
ب. ابریشمی راد، محمدمامین، ۱۳۶۷
ج. شورای نگهبان، پژوهشکده شورای نگهبان
- رده بندی کنگره: KMH ۲۵۱۲ / م ۳۲ ۱۳۹۵
رده بندی دیویی: ۳۴۹ / ۵۵۰۵
شماره کتابشناسی ملی: ۴۵۹۴۸۷۴

پژوهشکده شورای نگهبان

مجموعه قوانین ومقررات شورای نگهبان

مشمول بر:

اصول قانون اساسی، احکام رهبری
نظرات شورای نگهبان (تفسیری ومشورتی)
قوانین ومقررات مرتبہ واختصاصی
وآراء قضایہ راجع به شورای نگهبان
به انضمام
نظرات تطبیقہ شورای نگهبان

پژوهشکده شورای نگهبان

مجموعه قوانین، مقررات شورای نگهبان

مشمول بر:

اصول قانون اساسی، احکام رهبری
نظرات شورای نگهبان (تفسیری و مشورتی)
قوانین و مقررات مرتبط و اختصاصی
و آراء قضایه راجع به شورای نگهبان
به انضمام
نظرات تعلیقی شورای نگهبان

تهیه و تنظیم:

سید مجتبی حسینی پوراردکانه، محمد امین ابریشمی راد

این کتاب با کاغذ حمایتی منتشر شده است.

• ناشر: انتشارات پژوهشکده شورای نگهبان • نوبت چاپ: ویراست سوم، چاپ اول: ۱۳۹۸
• شمارگان: ۵۰۰ نسخه • بها: ۳۰۰۰۰ تومان • شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۳۷۸-۱۰-۵

• همه حقوق برای انتشارات پژوهشکده شورای نگهبان محفوظ است.
• نشر و تکثیر تمام یا بخشی از اثر به هر شکل،
بدون کسب اجازه کتبی از انتشارات پژوهشکده شورای نگهبان ممنوع است.

تهران، خیابان شهید سپهبد قزنی، کوچه شهید دهقانی نیا، پلاک ۱۲
صندوق پستی: ۱۴۶۳-۱۳۱۴۵

تلفن: ۰۲۱-۸۸۳۲۵۰۴۵ • نامبر: ۰۲۱-۸۸۳۲۵۰۸۰

www.shora-rc.ir

nashr@shora-rc.ir

فهرست اجمالی

فهرست تفصیلی.....	الف
پیشگفتار.....	۱
بخش اول: قانون اساسی.....	۵
بخش دوم: احکام رهبری.....	۱۹
بخش سوم: نظرات تفسیری و مشورتی شورای نگهبان.....	۳۷
بخش چهارم: قوانین.....	۱۳۱
فصل اول: قوانین اختصاصی.....	۱۳۳
فصل دوم: قوانین مرتبط.....	۱۵۳
بخش پنجم: مقررات.....	۲۲۳
فصل اول: مقررات اختصاصی.....	۲۲۵
فصل دوم: مقررات مرتبط.....	۲۴۵
بخش ششم: آراء قضایی.....	۲۹۹
بخش هفتم: ضمیمه (نظرات شورای نگهبان در تطبیق مصوبات مجلس شورای اسلامی).....	۳۱۵

فهرست تفصیلی

- ۱.....پیشگفتار
 ۵.....بخش اول: قانون اساسی

بخش دوم: احکام رهبری ۱۹

ردیف	عنوان	تاریخ	صفحه
۱	از آئین نامه دادسراها و دادگاههای ویژه روحانیت	۱۳۶۹/۵/۱۴	۲۱
۲	از آئین نامه داخلی مجمع تشخیص مصلحت نظام	۱۳۷۶/۹/۵	۲۲
۳	نامه مقام معظم رهبری درباره موافقت با تشکیل مجمع مشورتی شورای نگهبان در امور فقهی	۱۳۸۰/۴/۲۰	۲۷
۴	اعلام نظر رهبر انقلاب برای حل مسئله انتخاب حقوقدانان شورای نگهبان	۱۳۸۰/۵/۱۵	۲۸
۵	از مقررات نظارت بر حسن اجرای سیاست های کلی نظام	۱۳۹۲/۱۲/۲۴	۳۱
۶	پاسخ مقام معظم رهبری به استعلام شورای نگهبان در مورد مغایرت یا عدم انطباق مصوبات مجلس شورای اسلامی بالأخص قانون برنامه های پنج ساله یا قانون بودجه سالیانه با سیاست های کلی نظام	۱۳۹۳/۳/۱۱	۳۲
۷	از سیاست های کلی «انتخابات»	۱۳۹۵/۷/۲۴	۳۳
۸	انتصاب رئیس، دبیر و اعضای مجمع تشخیص مصلحت نظام توسط مقام معظم رهبری	۱۳۹۶/۵/۲۳	۳۴
۹	از سیاست های کلی «نظام قانون گذاری»	۱۳۹۸/۷/۶	۳۶

بخش سوم: نظرات تفسیری و مشورتی شورای نگهبان ۳۷

ردیف	عنوان	تاریخ	صفحه
۱	عدم اظهارنظر شورای نگهبان نسبت به لایحه، پیش از تصویب در مجلس	۱۳۵۹/۶/۱۱	۳۹
۲	صلاحیت شورای نگهبان در تشخیص مغایرت مصوبات مجلس شورای اسلامی با قانون اساسی و عدم صلاحیت رئیس‌جمهور در این خصوص	۱۳۵۹/۱۱/۷	۴۰
۳	نظر تفسیری شورای نگهبان درخصوص لزوم ارسال قوانین و مقرراتی که شورای عالی قضائی آنها را خلاف موازین اسلام می‌داند به شورای نگهبان	۱۳۶۰/۲/۸	۴۲
۴	نظر تفسیری شورای نگهبان در مورد نحوه رأی‌گیری درخصوص مصوبات مجلس از لحاظ انطباق با قانون اساسی	۱۳۶۰/۴/۲	۴۳
۵	نظر شورای نگهبان درخصوص صلاحیت شورای نگهبان در بررسی مصوبات مجلس خبرگان و محدوده مصوبات مجلس خبرگان	۱۳۶۲/۵/۱۲	۴۴
۶	نظر تفسیری شورای نگهبان درخصوص لزوم تأیید مصوبات مربوط به تفسیر قوانین عادی از سوی شورای نگهبان	۱۳۶۲/۵/۲۴	۴۵
۷	محدودیت صلاحیت شورای نگهبان در بررسی مطابقت قوانین با قانون اساسی در زمان مقرر	۱۳۶۲/۸/۴	۴۷
۸	نظر تفسیری شورای نگهبان درخصوص ملاک مغایرت مصوبات مجلس با شرع	۱۳۶۳/۱۰/۱۱	۴۸
۹	تذکر شورای نگهبان به رئیس‌جمهور درخصوص مغایرت بخشنامه نخست‌وزیر با قانون اساسی	۱۳۶۶/۲/۹	۵۰
۱۰	تذکر در خصوص عدم صلاحیت یکی از نمایندگان مجلس	۱۳۶۷/۲/۳۰	۵۱
۱۱	نظر تفسیری شورای نگهبان در خصوص امکان تحقیق و تفحص (موضوع اصل ۷۶ قانون اساسی) از برخی نهادها از قبیل شورای نگهبان	۱۳۶۷/۱۰/۷	۵۲

ردیف	عنوان	تاریخ	صفحه
۱۲	نظر تفسیری شورای نگهبان درخصوص حضور اعضای شورای نگهبان در مجلس هنگام رسیدگی به طرح‌ها و لوایح فوری	۱۳۶۸/۸/۱۵	۵۳
۱۳	نظر تفسیری شورای نگهبان درخصوص لزوم ارسال کلیه اساسنامه‌های مصوب دولت بعد از بازنگری سال ۱۳۶۸ قانون اساسی به شورای نگهبان	۱۳۶۹/۶/۱۱	۵۴
۱۴	تذکر به رئیس مجلس شورای اسلامی در خصوص مهلت اعلام نظر شورای نگهبان	۱۳۶۹/۹/۲۴	۵۹
۱۵	استعلام در خصوص نحوه تشخیص نظرات تفسیری شورای نگهبان و اعلام تفسیری بودن برخی از نظرات این شورا	۱۳۶۹/۱۰/۶	۶۷
۱۶	استعلام در خصوص ضرورت بررسی شرعی قوانین قابل اجرای رژیم گذشته	۱۳۶۹/۱۰/۹	۶۸
۱۷	نظر تفسیری شورای نگهبان درخصوص کیفیت نظارت شورای نگهبان بر انتخابات	۱۳۷۰/۳/۱	۶۷
۱۸	نظر شورای نگهبان درخصوص عدم صلاحیت شورای نگهبان در تفسیر قوانین عادی	۱۳۷۰/۳/۴	۷۱
۱۹	نظر شورای نگهبان در پاسخ به استعلام وزیر تعاون نسبت به نحوه رفع تداخل وظایف وزارت تعاون با وزارت جهاد سازندگی	۱۳۷۰/۱۲/۲۷	۷۲
۲۰	نظر شورای نگهبان در پاسخ به استعلام معاون رئیس‌جمهور و رئیس سازمان انرژی اتمی ایران نسبت به نقض قوانین دائم توسط قوانین بودجه سالانه	۱۳۷۰/۱۲/۲۸	۷۴
۲۱	نظرات تفسیری شورای نگهبان درخصوص حدود حوزه اختیارات و وظایف مجمع تشخیص مصلحت نظام در بررسی مصوبات ارجاعی	۱۳۷۲/۳/۳ ۱۳۷۲/۴/۲۰ ۱۳۷۲/۷/۲۴	۷۷
۲۲	تذکر شورای نگهبان به مجلس شورای اسلامی در خصوص توجه به زمان لازم جهت بررسی لایحه بودجه در شورای نگهبان	۱۳۷۲/۱۱/۲	۸۰
۲۳	استعلام در خصوص تعیین همپرازای شورای نگهبان با دستگاه‌های قانونگذاری کشورهای جهان	۱۳۷۳/۳/۲۵	۸۱

ردیف	عنوان	تاریخ	صفحه
۲۴	محدوده صلاحیت شورای نگهبان در ورود به قوانین پیش از انقلاب	۱۳۷۴/۶/۲۰	۸۴
۲۵	تذکر به ریاست جمهوری وقت در خصوص نظارت عام شورای نگهبان بر انتخابات در تمام مراحل	۱۳۷۴/۱۲/۱۷	۸۶
۲۶	نظر تفسیری شورای نگهبان در خصوص ملاک و معیار زمان اعتبار قوانین و ترجیح یکی از دو قانون معارض	۱۳۷۵/۴/۱۲	۸۷
۲۷	تذکر شورای نگهبان به رئیس‌جمهور در خصوص عدم جواز اعطای حکم به رئیس سازمان بازرسی کل کشور برای بازرسی انتخابات مجلس شورای اسلامی	۱۳۷۵/۱۱/۱۶	۸۸
۲۸	نظر تفسیری شورای نگهبان در پاسخ به استفسار رئیس‌جمهور نسبت به اثر قوانین تفسیری بر حقوق و شرایط ایجادشده برای اشخاص طبق قوانین اولیه	۱۳۷۶/۳/۱۰	۹۳
۲۹	تذکر در خصوص لزوم ارسال مصوبه مورد اختلاف مجلس و شورای نگهبان، توسط مجلس به مجمع تشخیص مصلحت نظام	۱۳۷۵/۱۲/۱۴	۹۶
۳۰	پاسخ به استعلام در خصوص درخواست اظهارنظر شرعی صریح در پاسخ به استعلامات دیوان عدالت اداری	۱۳۷۶/۴/۲۴	۹۷
۳۱	استعلام در خصوص امکان بررسی مطابقت قوانین پیش از تشکیل شورای نگهبان با قانون اساسی	۱۳۷۷/۹/۱۸	۹۹
۳۲	عدم صلاحیت رئیس‌جمهور در خصوص وظایف و اختیارات نهادهای دیگر در راستای مسئولیت اجرای قانون اساسی	۱۳۷۷/۱۰/۳	۱۰۰
۳۳	تذکر شورای نگهبان در خصوص عدم وجود محدودیت زمانی جهت اعمال اصل چهارم قانون اساسی	۱۳۷۹/۶/۶	۱۰۵
۳۴	اظهارنظر درخصوص مرجع تفسیر قانون اساسی در تذکر به شورای عالی انقلاب فرهنگی	۱۳۷۹/۷/۳	۱۰۹

ردیف	عنوان	تاریخ	صفحه
۳۵	نظر شورای نگهبان در پاسخ به استعلام وزیر نیرو نسبت به تسری یا عدم تسری تفسیر قانون به موضوعات مختومه شده	۱۳۷۹/۱۰/۲۰	۱۱۰
۳۶	نظر تفسیری شورای نگهبان درخصوص زمان اثر ابطال موارد خلاف شرع توسط دیوان عدالت اداری	۱۳۸۰/۲/۱۸	۱۱۱
۳۷	نظر تفسیری شورای نگهبان درخصوص انتخاب حقوقدانان شورای نگهبان از میان افراد معرفی شده از سوی رئیس قوه قضائیه	۱۳۸۰/۴/۱۰	۱۱۴
۳۸	پاسخ به استفسار مدیرکل حقوقی و امور مجلس دیوان محاسبات کشور نسبت به مفاد اصل ۱۴۱ قانون اساسی	۱۳۸۰/۸/۱۴	۱۱۵
۳۹	نظر تفسیری شورای نگهبان درخصوص شمول اصل ۹۴ قانون اساسی نسبت به مصوبه درخواست مراجعه به آراء عمومی	۱۳۸۱/۱۲/۲۵	۱۱۷
۴۰	نظر تفسیری شورای نگهبان در خصوص عدم امکان ارسال مصوبات مجلس به مجمع تشخیص مصلحت نظام در مواردی که شورای نگهبان آن را واجد ابهام دانسته است	۱۳۸۳/۳/۱۶	۱۱۸
۴۱	تذکر در خصوص لزوم تأیید اساسنامه شرکت‌های دولتی و اصلاحات آن‌ها مطابق اصل ۸۵ قانون اساسی توسط شورای نگهبان	۱۳۸۳/۹/۱۹	۱۲۰
۴۲	لزوم ترتیب اثر دادن به نظرات فقهای شورای نگهبان در غیرشرعی اعلام نمودن قوانین سابق	۱۳۸۵/۵/۱۳	۱۲۲
۴۳	نظر تفسیری شورای نگهبان در خصوص تصویب ضوابط و مقررات مالی، اداری، استخدامی و تشکیلاتی شورای نگهبان	۱۳۸۶/۴/۱۹	۱۲۳
۴۴	نحوه رسیدگی شورای نگهبان به استعلامات دیوان عدالت اداری	۱۳۹۰/۴/۲۹	۱۲۵
۴۵	لزوم اظهارنظر شورای نگهبان در خصوص اساسنامه‌های موضوع اصل ۸۵ قانون اساسی	۱۳۹۰/۱۲/۱	۱۲۸
۴۶	نظر تفسیری شورای نگهبان در خصوص مفهوم مسئولیت اجرای قانون اساسی توسط رئیس‌جمهور	۱۳۹۱/۴/۱۲	۱۲۹

بخش چهارم: قوانین ۱۳۱
فصل اول: قوانین اختصاصی ۱۳۳

ردیف	عنوان	تاریخ	صفحه
۱	قانون شمول «قانون برقراری حقوق وظیفه و مستمری نمایندگان مجلس و عائله تحت تکفل آنان در مقابل حوادث و سوانح ناشی از مسئولیت‌های خطیر نمایندگی و اصلاحیه‌های بعدی» به اعضای شورای نگهبان	۱۳۶۲/۴/۱۹	۱۳۵
۲	قانون مقررات مالی شورای نگهبان	۱۳۶۲/۷/۱۰	۱۳۶
۳	قانون نظارت شورای نگهبان بر انتخابات ریاست جمهوری اسلامی ایران	۱۳۶۴/۴/۴	۱۳۸
۴	قانون نظارت شورای نگهبان بر انتخابات مجلس شورای اسلامی	۱۳۶۵/۵/۹	۱۴۲
۵	قانون تشکیلات شورای نگهبان	۱۳۷۷/۸/۱۰	۱۴۹

فصل دوم: قوانین مرتبط ۱۵۳

ردیف	عنوان	تاریخ	صفحه
۱	از لایحه قانونی تشکیل شورای عالی فرهنگ و آموزش عالی	۱۳۵۹/۲/۱۷	۱۵۵
۲	از قانون انتخابات مجلس خبرگان رهبری	۱۳۵۹/۷/۱۰	۱۵۶
۳	از قانون انتخابات ریاست جمهوری اسلامی ایران	۱۳۶۴/۴/۵	۱۵۹
۴	از قانون محاسبات عمومی کشور	۱۳۶۶/۶/۱	۱۷۱
۵	از قانون همه‌پرسی در جمهوری اسلامی ایران	۱۳۶۸/۴/۴	۱۷۲
۶	قانون اصلاح حداکثر سن داوطلبان استخدام	۱۳۷۱/۲/۲۲	۱۷۵
۷	از قانون ممنوعیت تصدی بیش از یک شغل	۱۳۷۳/۱۰/۱۱	۱۷۶
۸	قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران	۱۳۷۵/۳/۱	۱۷۶

ردیف	عنوان	تاریخ	صفحه
۹	از کتاب پنجم قانون مجازات اسلامی (تعزیرات و مجازات‌های بازدارنده)	۱۳۷۵/۳/۲	۱۷۷
۱۰	قانون لزوم رسیدگی دقیق به شکایات داوطلبین رد صلاحیت شده در انتخابات مختلف	۱۳۷۸/۸/۲۲	۱۷۸
۱۱	از قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی	۱۳۷۸/۹/۷	۱۸۰
۱۲	از قانون آئین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی	۱۳۷۹/۱/۲۰	۱۹۹
۱۳	قانون استفساریه مواد (۱۱) و (۱۳) قانون نظارت شورای نگهبان بر انتخابات ریاست جمهوری و مجلس شورای اسلامی و ماده (۱۹) قانون انتخابات ریاست جمهوری	۱۳۸۰/۳/۹	۲۰۷
۱۴	قانون تغییر حوزه انتخابیه داوطلبان نمایندگی مجلس شورای اسلامی	۱۳۸۲/۱۰/۲۴	۲۰۸
۱۵	از قانون مدیریت خدمات کشوری	۱۳۸۶/۷/۸	۲۰۹
۱۶	از قانون تدوین و تفسیح قوانین و مقررات کشور	۱۳۸۹/۳/۲۵	۲۱۵
۱۷	از قانون نظارت مجلس بر رفتار نمایندگان	۱۳۹۱/۱/۱۵	۲۱۵
۱۸	از قانون جامع خدمات رسانی به ایتارگران	۱۳۹۱/۱۰/۲	۲۱۶
۱۹	از قانون مجازات اسلامی	۱۳۹۲/۲/۱	۲۱۷
۲۰	از قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری	۱۳۹۲/۳/۲۵	۲۲۰
۲۱	از قانون آیین دادرسی کیفری	۱۳۹۲/۱۲/۴	۲۲۲

بخش پنجم: مقررات ۲۲۳

فصل اول: مقررات اختصاصی ۲۲۵

ردیف	عنوان	تاریخ	صفحه
۱	آیین‌نامه داخلی شورای نگهبان	۱۳۷۹/۴/۲۲	۲۲۷
۲	آئین‌نامه نظارت بر انتخابات مجلس خبرگان رهبری	۱۳۸۵/۱/۲۳ ۱۳۸۵/۱/۳۱	۲۳۶
۳	آئین‌نامه نحوه اطلاع رسانی شورای نگهبان	۱۳۹۲/۷/۱۷	۲۴۱

فصل دوم: مقررات مرتبط ۲۴۵

ردیف	عنوان	تاریخ	صفحه
۱	از آیین‌نامه اجرایی قانون انتخابات مجلس خبرگان	۱۳۶۱/۷/۱۸	۲۴۷
۲	از آیین‌نامه اجرائی قانون انتخابات ریاست جمهوری	۱۳۶۴/۴/۱۶	۲۶۳
۳	از آیین‌نامه داخلی هیأت دولت	۱۳۶۸/۹/۸	۲۷۱
۴	از آیین‌نامه اجرایی قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی	۱۳۷۸/۹/۲۱	۲۷۱
۵	از آیین‌نامه اجرایی قانون تغییر حوزه انتخابیه داوطلبان نمایندگی مجلس شورای اسلامی	۱۳۸۴/۱/۳۱	۲۹۲
۶	بخشنامه به کلیه دستگاه‌های اجرایی در خصوص منظور نمودن امتیاز تشویقی برای کارمندان خدمتگذار در عرصه برگزاری انتخابات	۱۳۸۵/۱۲/۹	۲۹۴
۷	آیین‌نامه نحوه پرداخت حق‌الزحمه مجریان و ناظران انتخابات	۱۳۸۷/۶/۲۴	۲۹۴
۸	از آیین‌نامه اداره جلسات هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری	۱۳۹۳/۱۱/۴	۲۹۶

بخش ششم: آراء قضایی ۲۹۹

ردیف	عنوان	تاریخ	صفحه
۱	ابطال اطلاعیه وزیر کشور و بخشنامه‌های استانداران درخصوص غیرقانونی اعلام نمودن دفاتر نظارتی منتخب و منصوب شورای نگهبان در امر انتخابات	۱۳۸۲/۶/۲۳	۳۰۱
۲	منصرف بودن نظارت شرعی فقهای شورای نگهبان از تبصره «۸» قانون الحاق یک تبصره به قانون نحوه اجرای اصول ۸۵ و ۱۳۸ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران	۱۳۸۸/۱/۳۰	۳۰۹

بخش هفتم: ضمیمه ۳۱۵

ردیف	عنوان	تاریخ	صفحه
۱	نظرات شورای نگهبان مستند به اصل ۷۶ قانون اساسی		۳۱۷
۱-۱	طرح آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی	۱۳۷۸/۲/۸	۳۱۷
۲	نظرات شورای نگهبان مستند به اصل ۹۱ قانون اساسی		۳۱۹
۱-۲	طرح استخدامی کارکنان مجلس شورای اسلامی	۱۳۷۲/۵/۱۷	۳۱۹
۲-۲	لایحه مدیریت خدمات کشوری	۱۳۸۵/۱۲/۱۳	۳۲۰
۳-۲	طرح الحاق یک تبصره به قانون ممنوعیت تصدی بیش از یک شغل مصوب ۱۳۷۳	۱۳۸۷/۲/۷	۳۲۴
۴-۲	طرح اصلاح موادی از قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور مصوب ۱۳۶۰ و اصلاحیه آن مصوب ۱۳۷۵	۱۳۸۷/۲/۲۱	۳۲۵
۵-۲	لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ کل کشور	۱۳۸۸/۱۲/۲۴	۳۲۶
۶-۲	طرح تدوین و تقیح قوانین و مقررات کشور	۱۳۸۹/۲/۱۵	۳۲۷
۷-۲	لایحه برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۴-۱۳۹۰)	۱۳۸۹/۱۰/۶	۳۲۸
۸-۲	طرح اصلاح موادی از قانون آئین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی	۱۳۹۰/۸/۲۶	۳۲۸
۹-۲	طرح ممنوعیت اشتغال به بیش از یک شغل	۱۳۹۱/۱۱/۱۱	۳۳۰
۱۰-۲	طرح اصلاح موادی از قانون آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی	۱۳۹۴/۲/۲۳	۳۳۱
۱۱-۲	طرح نحوه انتصاب اشخاص در مشاغل حساس	۱۳۹۴/۱۲/۲۲	۳۳۳
۳	نظرات شورای نگهبان مستند به اصل ۹۳ قانون اساسی		۳۳۴
۱-۳	طرح آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی	۱۳۶۱/۲/۲	۳۳۴
۲-۳	طرح اصلاح موادی از قانون آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی	۱۳۸۷/۸/۹	۳۳۵
۴	نظرات شورای نگهبان مستند به اصل ۹۴ قانون اساسی		۳۳۶
۱-۴	طرح دوفوریتی الزام وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی به ارسال کلیه قوانین مورد عمل به شورای نگهبان	۱۳۶۱/۶/۱۴	۳۳۶

ردیف	عنوان	تاریخ	صفحه
۲-۴	لایحه تفسیر قانونی مواد (۹)، (۱۴)، (۱۵) و تبصره (۲) ماده (۱۰) قانون اراضی شهری	۱۳۶۲/۵/۲۴	۳۳۶
۳-۴	لایحه نحوه وصول مالیات مشاغل	۱۳۶۴/۵/۱۴	۳۳۷
۴-۴	طرح تغییر جدول حقوق و ضوابط پرداخت مستخدمین مشمول قانون استخدام کشوری و قضات	۱۳۷۰/۱/۱۵	۳۴۰
۵-۴	طرح قانونی اصلاح مواد (۱۵)، (۳۱)، (۳۲)، (۳۳)، (۳۴)، (۶۹) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی و الحاق یک ماده به آن	۱۳۷۰/۱۱/۲	۳۴۱
۶-۴	طرح آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی	۱۳۷۸/۲/۸	۳۴۱
۷-۴	لایحه اصلاح قانون تشکیل دادگاه‌های عمومی و انقلاب	۱۳۸۰/۱۰/۲	۳۴۳
۸-۴	قانون بودجه سال ۱۳۸۲ کل کشور	۱۳۸۱/۱۲/۶	۳۴۶
۹-۴	لایحه اصلاح مواد فصل دوم قانون تعیین حدود و وظائف و اختیارات و مسئولیتهای ریاست جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۶۵/۸/۲۲ مجلس شورای اسلامی تحت عنوان «مسئولیت رئیس‌جمهور در اجرای قانون اساسی»	۱۳۸۲/۲/۱۷	۳۴۸
۱۰-۴	لایحه بودجه سال ۱۳۸۳ کل کشور	۱۳۸۲/۱۲/۱۷	۳۵۱
۱۱-۴	لایحه بودجه سال ۱۳۸۴ کل کشور	۱۳۸۳/۱۲/۲۳	۳۵۲
۱۲-۴	لایحه بودجه سال ۱۳۸۶ کل کشور	۱۳۸۵/۱۲/۲۳	۳۵۲
۱۳-۴	طرح تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور	۱۳۸۹/۲/۱۵	۳۵۳
۱۴-۴	لایحه حمایت از کودکان و نوجوانان بی‌سرپرست و بدسرپرست	۱۳۹۱/۲/۲۸	۳۵۳
۱۵-۴	لایحه بودجه سال ۱۳۹۴ کل کشور	۱۳۹۳/۱۲/۱۹	۳۵۴
۱۶-۴	طرح اصلاح موادی از قانون آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی	۱۳۹۴/۲/۲۳	۳۵۴

ردیف	عنوان	تاریخ	صفحه
۵	نظرات شورای نگهبان مستند به اصل ۹۵ قانون اساسی		۳۵۷
۱-۵	طرح آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی	۱۳۷۸/۲/۸	۳۵۷
۲-۵	طرح اصلاح موادی از قانون آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی	۱۳۹۴/۲/۲۳	۳۵۷
۶	نظرات شورای نگهبان مستند به اصل ۹۶ قانون اساسی		۳۵۸
۱-۶	طرح الزام وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی به ارسال کلیه قوانین مورد عمل به شورای نگهبان	۱۳۶۱/۶/۱۴	۳۵۸
۲-۶	طرح قانونی اصلاح مواد (۱۵)، (۳۱)، (۳۲)، (۳۳)، (۳۴)، (۶۹) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی و الحاق یک ماده به آن	۱۳۷۰/۱۱/۲	۳۵۸
۳-۶	لایحه اصلاح مواد فصل دوم قانون تعیین حدود و وظائف و اختیارات و مسئولیت‌های ریاست جمهوری اسلامی ایران مصوب مجلس شورای اسلامی تحت عنوان «مسئولیت رئیس‌جمهور در اجرای قانون اساسی»	۱۳۸۲/۲/۱۷	۳۵۹
۷	نظرات شورای نگهبان مستند به اصل ۹۷ قانون اساسی		۳۶۰
۱-۷	طرح آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی	۱۳۷۸/۲/۸	۳۶۰
۸	نظرات شورای نگهبان مستند به اصل ۹۸ قانون اساسی		۳۶۲
۱-۸	طرح قانونی راجع به تفسیر اصل یا اصولی از قانون اساسی	۱۳۶۲/۷/۲۷	۳۶۲
۲-۸	لایحه اصلاح مواد فصل دوم قانون تعیین حدود و وظائف و اختیارات و مسئولیت‌های ریاست جمهوری اسلامی ایران مصوب مجلس شورای اسلامی تحت عنوان «مسئولیت رئیس‌جمهور در اجرای قانون اساسی»	۱۳۸۲/۲/۱۷	۳۶۳
۹	نظرات شورای نگهبان مستند به اصل ۹۹ قانون اساسی		۳۶۵
۱-۹	لایحه انتخابات مجلس شورای اسلامی	۱۳۶۲/۱۱/۲۷	۳۶۵
۲-۹	لایحه نظارت شورای نگهبان بر انتخابات ریاست جمهوری اسلامی ایران	۱۳۶۴/۳/۲۶	۳۶۶

ردیف	عنوان	تاریخ	صفحه
۳-۹	لایحه انتخابات ریاست جمهوری اسلامی ایران	۱۳۶۴/۳/۲۵	۳۶۷
۴-۹	لایحه یک فوریتی نظارت شورای نگهبان بر انتخابات مجلس شورای اسلامی	۱۳۶۵/۴/۲۵	۳۶۹
۵-۹	لایحه یک فوریتی همه‌پرسی در جمهوری اسلامی ایران	۱۳۶۸/۳/۲۸	۳۶۹
۶-۹	طرح قانونی اصلاح مواد ۱۵، ۳۱، ۳۲، ۳۳، ۳۴، ۶۹ قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی و الحاق یک ماده به آن	۱۳۷۰/۱۱/۲	۳۷۰
۷-۹	طرح حضور نمایندگان نامزدهای ریاست جمهوری در شعب اخذ رأی	۱۳۷۶/۲/۱۰	۳۷۴
۸-۹	طرح آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی	۱۳۷۸/۲/۸	۳۷۵
۹-۹	طرح لزوم رسیدگی دقیق به شکایات داوطلبین رد صلاحیت شده در انتخابات مختلف	۱۳۷۸/۵/۲۸	۳۷۷
۱۰-۹	طرح اصلاح قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی	۱۳۷۸/۷/۱۷	۳۷۸
۱۱-۹	طرح دو فوریتی الحاق چند ماده به قانون نظارت شورای نگهبان بر انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۶۵/۵/۹ و الحاق یک تبصره به ماده (۲۰) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۸/۹/۷	۱۳۷۸/۱۰/۸	۳۷۹
۱۲-۹	لایحه بودجه سال ۱۳۸۰ کل کشور	۱۳۷۹/۱۱/۱۹	۳۷۹
۱۳-۹	طرح الحاق سه تبصره به ماده (۵۲) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۸	۱۳۸۰/۸/۲۹	۳۸۰
۱۴-۹	لایحه بودجه سال ۱۳۸۲ کل کشور		۳۸۳
۱۵-۹	لایحه اصلاح قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی	۱۳۸۲/۱/۱۱	۳۸۴
۱۶-۹	لایحه اصلاح مواد فصل دوم قانون تعیین حدود و وظایف و اختیارات و مسئولیت‌های ریاست جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۶۵/۸/۲۲ مجلس شورای اسلامی تحت عنوان «مسئولیت رئیس جمهور در اجرای قانون اساسی»	۱۳۸۲/۲/۱۷	۴۰۱

ردیف	عنوان	تاریخ	صفحه
۹-۱۷	طرح تغییر حوزه انتخابیه داوطلبان نمایندگی مجلس شورای اسلامی	۱۳۸۲/۱۰/۱۸	۴۰۲
۹-۱۸	طرح سه فوریتی الحاق دو تبصره به ماده (۲۸) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۸/۹/۷	۱۳۸۲/۱۱/۵	۴۰۳
۹-۱۹	شورای نگهبان در خصوص لایحه بودجه سال ۱۳۸۳ کل کشور	۱۳۸۲/۱۲/۱۷	۴۰۴
۹-۲۰	طرح اصلاح قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی	۱۳۸۵/۱۲/۱۷	۴۰۵
۹-۲۱	طرح ممنوعیت انتقال آراء صندوق‌های انتخاباتی قبل از شمارش در محل شعب و اصلاح موادی از قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی	۱۳۸۶/۱۱/۱۸	۴۰۶
۹-۲۲	طرح اصلاح قانون انتخابات ریاست جمهوری اسلامی ایران	۱۳۹۱/۱۰/۷	۴۰۶
۹-۲۳	طرح دو فوریتی اصلاح ماده (۲۹) و الحاق یک تبصره به ماده (۵۲) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی	۱۳۹۴/۲/۱۰	۱۸۴
۹-۲۴	طرح استانی- شهرستانی شدن حوزه‌های انتخابیه انتخابات مجلس شورای اسلامی	۱۳۹۴/۴/۲۱	۴۰۹
۹-۲۵	طرح اصلاح موادی از قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی	۱۳۹۴/۹/۴	۴۱۰
۹-۲۶	طرح استفساریه تبصره «۳» ماده (۵۲) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی	۱۳۹۵/۶/۱۷	۴۱۱
۱۰	نظرات شورای نگهبان مستند به بند «۹» اصل ۱۱۰ قانون اساسی		۴۱۲
۱۰-۱	لایحه انتخاب رئیس جمهور کشور جمهوری اسلامی ایران	۱۳۶۰/۴/۱۵	۴۱۲
۱۰-۲	لایحه انتخابات ریاست جمهوری اسلامی ایران	۱۳۶۴/۳/۲۵	۴۱۳
۱۰-۳	طرح اصلاح مواد (۳۵) و (۵۵) قانون انتخابات ریاست جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۶۴ و اصلاحات بعدی آن	۱۳۸۷/۹/۱۱	۴۱۴

ردیف	عنوان	تاریخ	صفحه
۱۱	نظرات شورای نگهبان مستند به اصل ۱۱۲ قانون اساسی		۴۱۶
۱-۱۱	طرح آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی	۱۳۷۸/۲/۸	۴۱۶
۱۲	نظرات شورای نگهبان مستند به اصل ۱۱۸ قانون اساسی		۴۱۷
۱-۱۲	لایحه نظارت شورای نگهبان بر انتخابات ریاست جمهوری اسلامی ایران	۱۳۶۴/۳/۲۵	۴۱۷
۲-۱۲	لایحه انتخابات ریاست جمهوری اسلامی ایران	۱۳۶۴/۳/۲۵	۴۱۷
۳-۱۲	لایحه بودجه سال ۱۳۸۰ کل کشور	۱۳۷۹/۱۱/۱۹	۴۱۷

پیشگفتار

از جمله نهادهای اساسی که در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران از نقش و جایگاه والایی برخوردار است، «شورای نگهبان» می‌باشد. این شورا در یک نگاه کلی، از سویی وظیفه حراست از قانون اساسی و موازین اسلامی در عرصه قانون‌گذاری را برعهده دارد و مرجع مفسر قانون اساسی است و از طرف دیگر در امر انتخابات به عنوان نهاد ناظر، دارای جایگاه و صلاحیت‌های ویژه‌ای است. از همین رو قانون اساسی در اصول متعدد خود به بیان وظایف و صلاحیت‌های این شورا پرداخته است. اما این اهمیت اختصاص به قانون اساسی ندارد، بلکه در سایر احکام و ضوابط قانونی اعم از احکام رهبری، قوانین مصوب مجلس و مقررات نیز ضوابط قابل ملاحظه‌ای وجود دارد که هرکدام به نوبه خود در تبیین نقش و جایگاه این نهاد مؤثر می‌باشند.

بدون تردید شناخت دقیق و جامع این نهاد در ابعاد مختلف مستلزم آشنایی و دسترسی به مجموع این احکام و ضوابط است. لذا نظر به اهمیت و جایگاه منحصر به فرد این شورا در نظام حقوقی کشور و نیز با توجه به لزوم آگاهی

دست‌اندرکاران امور کشور نسبت به این جایگاه و همچنین حدود صلاحیت‌ها و وظایف این شورا، مجموعه‌ای که دربردارنده جمیع احکام قانونی ناظر به شورای نگهبان باشد ضروری است. با توجه به همین اهمیت، پژوهش‌کننده شورای نگهبان به منظور آشنایی جامعه حقوقی و متولیان امور کشور، اقدام به جمع‌آوری کلیه احکام و ضوابط قانونی مربوط به شورای نگهبان و جایگاه و صلاحیت‌های این نهاد نموده، تا این مهم به نحو مناسبی قابل وصول باشد.

در استفاده از این مجموعه توجه به نکات ذیل لازم است:

۱) در این مجموعه سعی شده است هر بخش از قواعد و احکام قانونی به صورت جداگانه ذکر شود و ترتیبی که برای مجموعه این احکام و قواعد در داخل هر بخش در نظر گرفته شده، براساس ترتیب زمانی تاریخ صدور و یا تصویب می‌باشد. این امر علاوه بر اینکه سیر نظام حقوقی در خصوص موضوع را نشان می‌دهد، به مخاطب در تشخیص احکام ناسخ و منسوخ کمک می‌کند.

۲) این مجموعه مشتمل بر هفت بخش کلی است. بخش نخست واجد آن دسته از اصول قانون اساسی است که مستقیماً ناظر به جایگاه و صلاحیت شورای نگهبان است. لذا از ذکر اصولی که ارتباط مستقیمی با شورای نگهبان ندارد خودداری شده است.

بخش دوم دربردارنده احکام و فرامینی است که از سوی مقام رهبری صادر شده و حسب مورد مربوط به جایگاه، وظایف و یا اعضای شورای نگهبان است. بخش سوم تحت عنوان «نظرات شورای نگهبان»، به نظرات تفسیری و مشورتی ناظر به جایگاه و صلاحیت‌های شورای نگهبان پرداخته است. در این بخش تلاش شده تا پاسخ‌های شورای نگهبان به استعلامات نیز که به نوعی در تبیین جایگاه و صلاحیت‌های شورای نگهبان اثرگذار هستند ذکر گردند.

در بخش چهارم، آن دسته از قوانین که مشخص‌کننده جایگاه و صلاحیت‌های شورای نگهبان است گردآوری شده و در دو فصل «قوانین اختصاصی» و «قوانین مرتبط» ارائه شده است. قوانین اختصاصی قوانینی هستند که موضوع آن‌ها اختصاصاً ناظر به شورای نگهبان و صلاحیت‌های این نهاد می‌باشد و لذا در این قسمت کل قانون مورد نظر ذکر شده است. قوانین مرتبط نیز قوانینی

هستند که اگرچه موضوع اصلی آن‌ها شورای نگهبان نیست، ولی حسب مورد واجد احکامی مرتبط با شورای نگهبان در ابعاد مختلف می‌باشند. لذا در این قسمت موادی از قوانین مورد نظر که مربوط به شورای نگهبان است ذکر شده و از بیان کل قانون خودداری شده است. لازم به ذکر است اگرچه برخی از احکام قانونی مذکور در این بخش به صورت مستقل ارتباطی با شورای نگهبان ندارد، ولی باتوجه به اینکه درک صحیح از احکام مرتبط مستلزم ذکر اینگونه احکام نیز بوده، ذکر شده‌اند.

بخش پنجم نیز تحت عنوان کلی «مقررات» شامل دو فصل است. یکی «مقررات اختصاصی» که موضوع آن‌ها به صورت خاص شورای نگهبان است و دیگری «مقررات مرتبط» که هرکدام در بخش‌هایی از خود واجد احکامی در ارتباط با شورای نگهبان می‌باشند.

بخش ششم دربردارنده آراء وحدت رویه‌ای است که از سوی مراجع قضایی صادر شده و مرتبط با شورای نگهبان است.

در بخش هفتم این مجموعه نیز تلاش شده تا نظرات شورای نگهبان پیرامون مصوبات مجلس شورای اسلامی که به منظور تبیین جایگاه این شورا اثرگذار هستند، به ضمیمه این مجموعه ذکر گردند.

۳) در این مجموعه سعی شده در موارد لزوم نکات تحقیقی به صورت پاورقی ذکر شوند و در مواردی که علاوه بر موضوع مطروحه توجه همزمان به احکام دیگری نیز ضروری است، از طریق ارجاع، توجه مخاطب به موارد لازم جلب شود.

۴) حسب موضوع در مواردی که سابقه تقنینی در فهم بهتر آن موضوع واجد اثر بوده، سعی شده سوابق موضوع به صورت پاورقی ذکر شوند.

۵) به منظور تسهیل در دسترسی مخاطبان به مطالب این مجموعه، فهرست اجمالی و تفصیلی احکام، قوانین و مقررات مذکور در این مجموعه در ابتدای کتاب ذکر شده است.

۶) در این مجموعه سعی شده متناسب با محتوای نظرات تفسیری شورای نگهبان پیرامون اصول قانون اساسی و پاسخ‌هایی که به استعلامات صورت

گرفته از این شورا داده شده، عناوینی برای آن‌ها در نظر گرفته شود تا دسترسی مخاطبان به موضوعات مدنظرشان تسهیل گردد.

۷) استخراج قوانین و مقررات مربوط در این مجموعه علی‌الاصول از طریق مجموعه‌های منتشر شده رسمی در خصوص قوانین و مقررات بوده و در برخی موارد نیز دسترسی به منبع دست اول امکان‌پذیر نبوده است. لذا این اثر از نقص و خطا مبرا نیست.

امید است مخاطبان با ارائه نظرات خود پیرامون این مجموعه و سایر مجموعه‌هایی که پژوهشکده شورای نگهبان در راستای رسالت خود منتشر نموده است، ما را در انجام وظایفمان یاری نمایند.

و من الله التوفيق و عليه التكلان

پژوهشکده شورای نگهبان

بهمن ماه ۱۳۹۵